

Tárgy:					
Bük település és M87 autót út közötti úthálózat fejlesztéshez szükséges tanulmányterv és környezetvédelmi dokumentáció elkészítése és a környezetvédelmi engedély megszerzése					
Megrendelő:				PST kód:	
 ÉPÍTÉSI ÉS KÖZLEKEDÉSI MINISZTERIUM				1054 Budapest, Alkotmány utca 5. Levelezési cím: 1054 Budapest, Alkotmány u. 5. E-mail: info@ekm.gov.hu K087.07.	
A térkép adatai EOVS rendszerben vannak és az EOMA alapszintre vonatkoznak. A digitális változat a Tervező(k) által aláírt papíralapú tervdokumentáció tervezonos másolata. Ez a terv a Tervező(k) szellemi terméke, amelynek védelmét jogszabály biztosítja.					
Konzorciumi tag:		Konzorciumvezető:		Konzorciumi tag:	
 TURATerv Mérnökiroda Kft.		 Unitef UNITEF '83 Zrt.		VIA FUTURA Mérnöki, Tanácsadó és Szolgáltató Kft.	
Ügyvezető igazgató:	Tervszám:	Vezérigazgató:	Tervszám:	Ügyvezető igazgató:	
Adrovitz Miklós	1829	Szórádi Róbert	43701/1B	Breuer András	
Projektvezető:	Kiemelt projektvezető:	Projektvezető:	Szakági koordinátor:	Projektvezető:	
Soos Dániel KÉ-K 13-11412	Körösi Gábor	Goda Zolt	Szitkey László	Lantai Gyula	
Szakági tervező:				Tervszám:	
 UNITEF'83 Műszaki Tervező és Fejlesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság 1119 Budapest, Bornemissza tér 12. Tel.: 1-205-6330 Fax.: 1-205-6325 e-mail: unitef@unitef.hu www.unitef.hu				43701/1B	
Felelős tervező:	Tervező:	Tervező:	Ellenőr:		
Cseppely Nóra 01-15428	Molnár Veronika	László Viktor	Veresné Sz. Hortenzia 13-1908		
Terv tárgya:					
Bük település és M87 autót út közötti úthálózat fejlesztés					
Tervfázis:				Szállítási ütem jele:	
Tanulmányterv				V03	
Szállítási ütem:					
Végleges terv					
Szakág:				Szakág jele:	
Környezeti hatástanulmány				KHT	
Megnevezés:					
Ablánc-patak völgye Natura 2000 Hatásbecslési dokumentáció					
Dátum:	Méretarány:	Rajzszám:			
2025.04.22.		01.03			
Fájl elnevezés:					
T_00_KHT_01.03_V03					

NATURA 2000 HATÁSBECSLÉS

1. AZONOSÍTÓ ADATOK

1.1. A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége

Tervező alapadatai:

Unitef '83 Zrt.

Székhelye: 1119 Budapest, Bornemissza tér 12.

Tel: +361-205-6330.; E-mail: unitef@unitef.hu

Web: www.unitef.hu

Beruházó alapadatai:

Építési és Közlekedési Minisztérium

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

1.2. Az adatlap kitöltésében részt vevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása

Dr Kovács Tibor – élővilág – terepi felmérések és koordináció

Cím: 1165 Budapest, Hunyadvár u. 43/a

tel.: 06-30-2757010

Szakmai referenciák:

- M86 gyorsforgalmi út Szeleste-Vát szakasz EKHT és engedélyezési terv - élővilágvédelmi munkarész
- M86 gyorsforgalmi út Szeleste-Vát szakasz engedélyezési terv élővilágvédelmi munkarész
- M86 gyorsforgalmi út Szeleste – Győr-Sopron megyehatár közötti szakasz EVD és KHT élővilágvédelmi munkarész
- M0 északi szektor 10-11.sz főutak közötti szakasz EVD és KHT élővilágvédelmi munkarész
- M6 autópálya Dunaújváros-Szekszárd közötti szakasz kiegészítő élővilágvédelmi vizsgálat
- M6 autópálya Szekszárd – országhatár közötti szakasz kiegészítő élővilágvédelmi vizsgálat
- M6 autópálya Dunaújváros- országhatár közötti szakasz NATURA 2000 vizsgálat és jelentés
- M60 autópálya Bóly – Szentlőrinc szakasz NATURA 2000 vizsgálat és jelentés
- M8 gyorsforgalmi út Körmen – országhatár szakasz EVD élővilágvédelmi munkarész
- Szajol - Püspökladány vasútvonal KHT élővilágvédelmi munkarész
- Nyíregyháza – Záhony vasútvonal Ajaki rét EVD élővilágvédelmi munkarész
- M49 autóút Vásárosnamény – országhatár közötti szakasz EVD
- KIOP –3.1.2-2008-09-0002/1sz. szerződéséhez kapcsolódóan a védett és fokozottan védett gerinces állatfajok közúti elütéséről és a hatásmérséklés jogi és műszaki eszközeiről élővilágvédelmi vizsgálatok
- M0 autópálya déli szektor Tétényi-fennsík növény átültetés
- Nemzeti Biodiverzitás-monitoring kétéltű-hüllő fejezet Pilisi - Visegrádi hg. 2000-2009-06-08
- Kis-Balaton herpetológiai monitorozás 1994-1998, 2004-2008
- MTA ÖBKI MÉTA program (vegetáció térképezés) 2007
- Magyar Természettudományi Múzeum NATURA 2000-es kétéltű fajok vizsgálata Kiskunsági NP és Duna-Dráva NP 2008.

- Paks II bővítés – a Paksi atomerőmű élővilága – 2016
- M2 autópálya Vác- országhatár szakasz élővilágvédelmi hatástanulmány – 2015
- Séd-Nádor csatorna monitorozása – 2015
- Cuha-patak vasútvonal felújítása, élővilágvédelmi hatástanulmány – 2015
- Déli áramlat gázvezeték KHT élővilágvédelmi munkarész, Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció
- M60 39+530 - 40+035 km szelvényei közt érintett Pécsi-sík HUDD20066, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció
- Siófok-Tamási kerékpárút fejlesztés élővilágvédelmi munkarész – 2022.
- 61. sz. főút Simontornya elkerülő szakasz KHT élővilágvédelmi munkarész, Natura 2000 hatásbecslési dokumentáció - 2022
- 77. sz. főút 11,5 t fejlesztése Veszprém-Monostorapáti közötti szakaszon KHT élővilágvédelmi munkarész, Natura 2000 hatásbecslési dokumentációk – 2023

További szakértői tevékenység: AeroScan Kft. Dr. Kalmár Sándor Flóris SzTV

Az Uniter'83 Zrt. részéről:

Molnár Veronika okl. környezetgazdálkodási agrármérnök, környezetvédelmi szakmérnök
SzTV, SzTjV

2. AZ ÉRINTETT NATURA 2000 TERÜLET

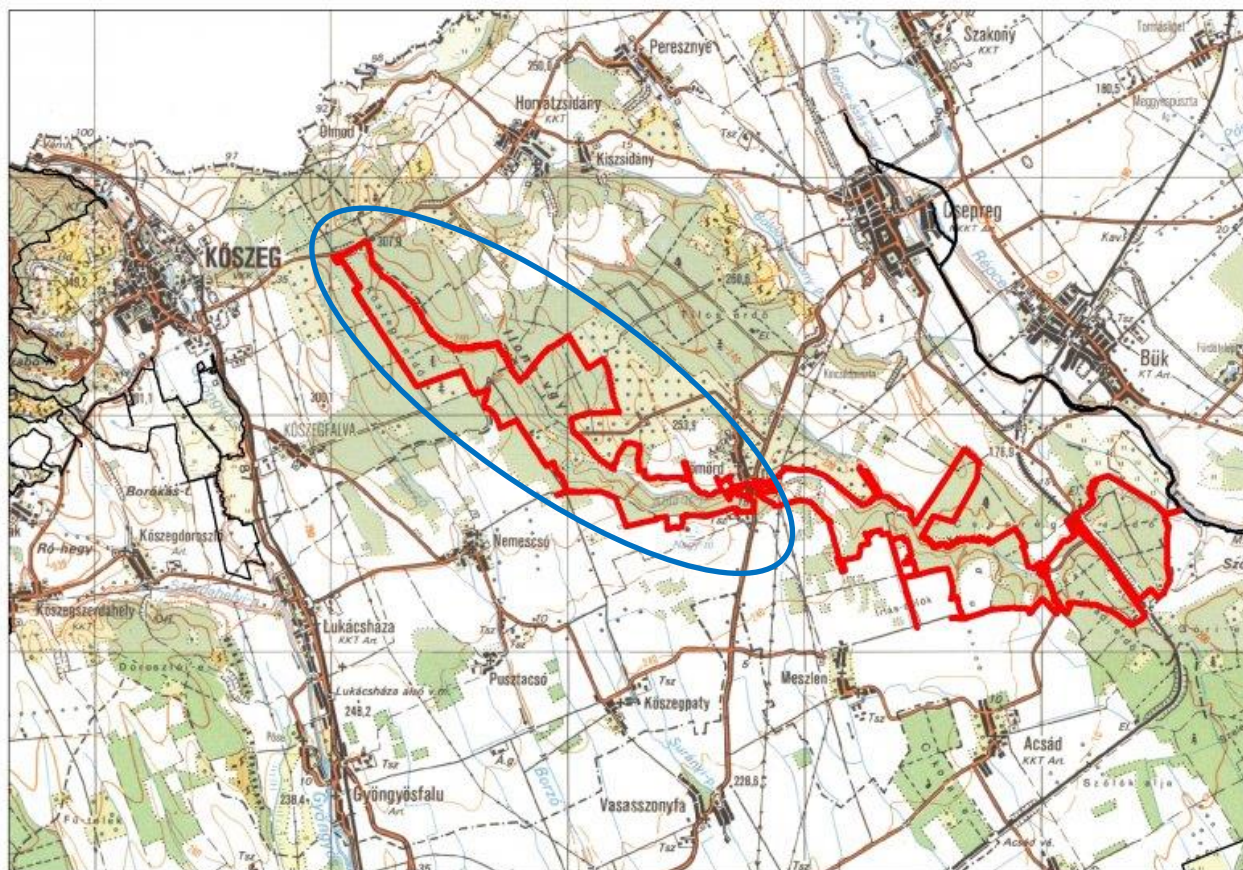
2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van

név: Ablánc-patak völgye

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

kód: HUON20003

Kiterjedés: 1465,45 ha

1. ábra Ablánc-patak völgye
Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Az Ablánc-völgy egy körülbelül 25-km hosszú heterogén természetes területet fed le Vas megye északi részén, az Alpesi flóratartomány határán található Kőszegi-hegységet és Vasi-síkságot érintve. Az Ablánc-patak két forrásból ered a Kőszeg-hegylajai Alsó-erdőben, majd meglehetősen hosszú és kanyargós út után a Répce-folyóba ömlik Gór község fölött. A patak majdnem teljes hosszában szabályozatlan, csak a forrást vezették új mederbe. A patakot kisebb források, ideiglenes erek és a Csepregi-erdőből eredő Fenyves-patak táplálja. Jellemző vegetációja a gyertyános-tölgyes, míg egyes területeken mészkerülő tölgyesek, cseres-tölgyes is előfordul. Az eredeti gyertyános-tölgyesek helyére többnyire luc- és erdeifenyőt, akácot telepítettek. Azonban az Ablánc-völgy flórája és faunája még mindig gazdag, védelemre érdemes.

(<https://orseginemzetipark.hu/list-page/1286-rolunk/4750-natura-2000-teruleteink>)

A völgyet a nyomvonalváltozatok különböző helyszíneken, és eltérő hosszban keresztezik. A beavatkozások hatásait vizsgálja jelen tanulmány.

2.2.1. Azoknak a közösségi jelentőségű élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

Az Ablánc-patak völgye adatlapján felsorolt jelölő élőhelyek közül a területen a felmérések során a következőket leltük fel:

kód	borítás (ha)	megnevezés
91E0	84,58	puhafás ligeterdők
91G0	479,36	pannon gyertyános-tölgyesek

Megjegyzés: a listában nem szerepel, azonban kisebb borításban találtunk 91M0 pannontölgyeseket is

2.2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000 területen hatással lehet a terv vagy beruházás

A Natura 2000 területek nyilvántartását végző honlap a terv készítése idején átalakulóban van. Az alábbi táblázat letöltése 2024 év őszén történt, melyet követően a Natura Viewer frissített állománya 2025.01. már csak az alászínezett fajokat tartalmazta. A „D”-vel jelölt állománynagyságú fajok a jelölő fajok listájából kikerültek. Az érintett élőhelyek vonatkozásában nem történt ilyen változás.

kód	tudományos név	magyar név	populáció
1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	nyugati piszcedenevér	C
1188	<i>Bombina bombina</i>	vöröshasú unka	D
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	nagy hőscincér	D
1086	<i>Cucujus cinnaberinus</i>	skarlátbogár	C
1083	<i>Lucanus cervus</i>	nagy szarvasbogár	C
1060	<i>Lycaena dispar</i>	nagy tűzlepke	D
1059	<i>Maculinea teleius</i>	vérű hangyaboglárka	D
1145	<i>Misgurnus fossilis</i>	régi csík	D
1323	<i>Myotis bechsteinii</i>	nagyfülű denevér	B
1037	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	erdei szitakötő	C
1993	<i>Triturus dobrogicus</i>	dunai tarajosgőte	D
1032	<i>Unio crassus</i>	tompa folyamkagyló	D

Állomány

- A: 100%   >=   p   >   15%
 B: 15%   >=   p   >   2%
 C: 2%   >=   p   >   0%
 D: állományméretű fajok előfordulás esetleges és alkalmi

3. A BERUHÁZÁS MEGNEVEZÉSE

3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

Beruházás célja

Az Építési és Közlekedési Minisztérium (ÉKM) megbízásából a 2023.12.28-án megkötött tervezési szerződés alapján a TURA-Terv Mérnökiroda Kft. (konzorciumi tag), Unitef83 Zrt. (konzorciumvezető) és a Via Futura Kft. (konzorciumi tag) konzorcium készíti a „Bük település és M87 autópálya közötti úthálózat fejlesztéséhez szükséges tanulmányterv és környezetvédelmi dokumentáció elkészítése és a környezetvédelmi engedély megszerzése (K087.07)” tárgyú projektre vonatkozó tanulmányterv és környezeti hatástanulmány és közúti biztonsági hatásvizsgálat tervezési feladatait.

345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról ...1. sz. melléklete a fejlesztést tartalmazza.

1. Országos közúti közlekedési projektek

1.2. Főutak

1.2.157. * Bük és az M87 gyorsforgalmi út közötti úthálózat fejlesztése.

Vizsgált nyomvonalváltozatok

A közúti kapcsolat kialakítására vonatkozóan 3 nyomvonalváltozat vizsgálata zajlik, I. II. és IV változat elnevezéssel.

A feladat keretében ~15 km, 2x1 sávú főút fejlesztését szükséges megtervezni az alábbi főbb paraméterekkel:

főúti paraméterek

2x1 sáv

koronaszélesség: 11 m

tervezési sebesség: 90 km/h.

A változatok hossza:

I. változat	15,079 km
II. változat	13,927 km
IV. változat	14,154 km.

A nyomvonalváltozatokat a következő oldalon áttekintő térképen (2. sz. ábra.) mutatjuk be, melyre a vizsgált Natura 2000 területet is jelöltük.

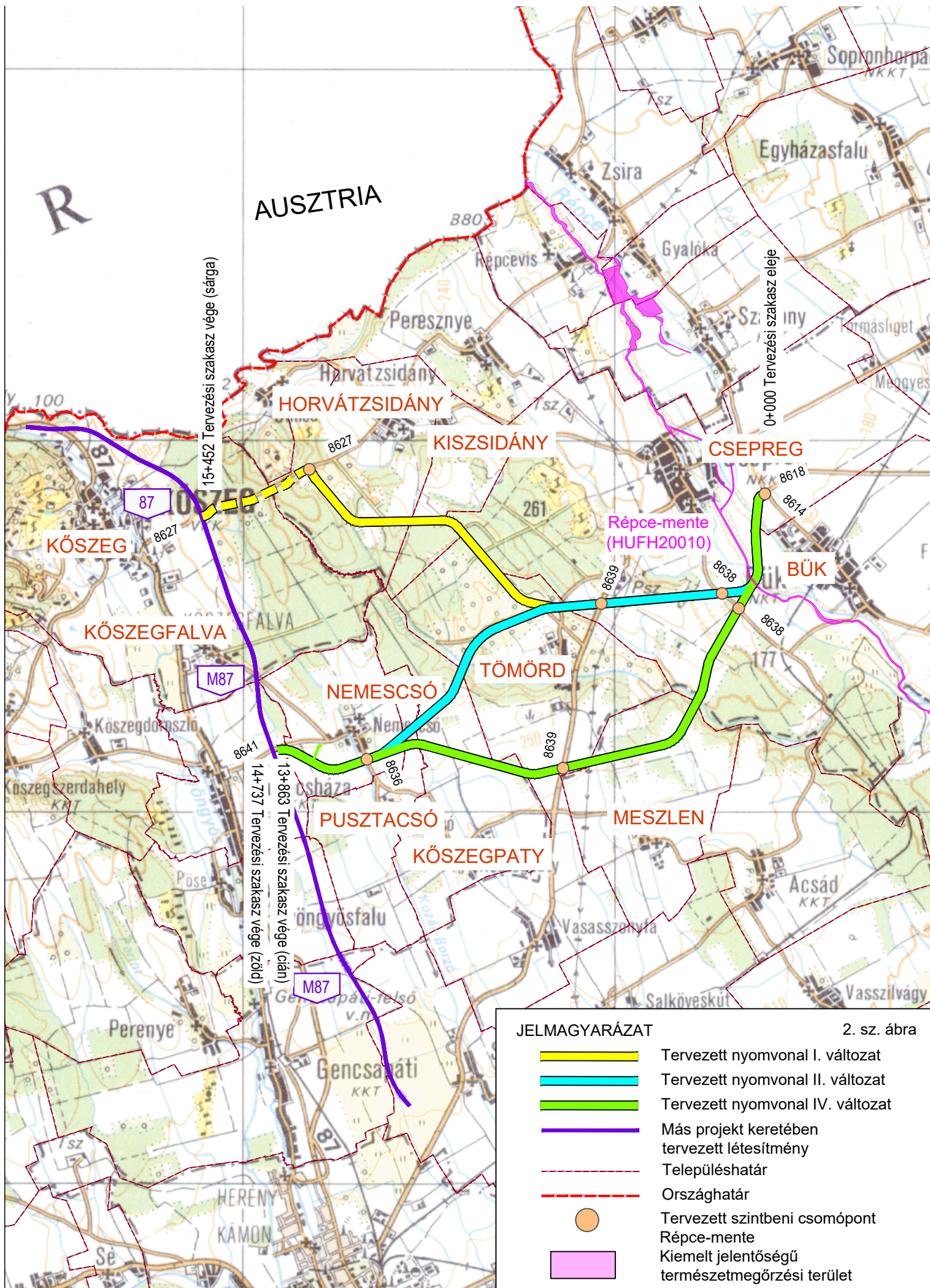
A változatok azonos kiindulópontból válnak ki a 8614 és a 8618 j. utak csomópontjánál, és indulnak közös nyomvonalon Bükfőválltól nyugatra, dél felé. A Répce-t még a közös nyomvonalszakaszon keresztezik, majd azt követően az I. és II. változat továbbra is együtt halad nyugati irányba, a IV. változat pedig délnyugati irányba. A 6 km szelvényt követően az I. és II. változat is szétválik. Az I. változat északnyugati irányba erdőterületek közt halad, majd csatlakozik a Horvátzsidány-Kőszeg (8627. j. út) útszakaszhoz, és annak bővítésével éri el az M87 gyorsforgalmi terveiben szereplő körforgalmi csomópont térségét. A horvátzsidányi út szélesítésének térségében határos, érinti az I. változat a vizsgált Natura területet.

A II. változat az I-ből a 6 km szelvényt követően válik ki, halad nyugat felé, és Tömördtől nyugatra a Natura terület viszonylag keskenyebb részén, a 8+907 km szelvényben keresztezi híd műtárggyal az Ablánc-patakot. A híd tervezett nyílásmérete a tanulmánytervben vizsgált változatok mindegyikében meghaladja a 20 m-t terepszinten. A tanulmányterv tartalmaz megoldást gerendahíd szerkezettel és a vasbeton héjelemes hídszerkezettel is. Az Ablánc keresztezését követően e változat továbbra is délnyugati irányba tartva, Nemescsó belterületét délről elkerülve halad a nyomvonal a tervezett M87 8641 j. úti csomópontja, mint végcsomópont irányába.

A IV. változat a Répce keresztezését követően délnyugatra halad, és a 4+872 km szelvényben keresztezi az Ablánc-patakot. A híd nyílása a IV. változat esetén – mivel 10 m-t meghaladó magasságban halad a völgy keresztezésében a pálya - 170-180 m, hídváltozatoként eltérő szerkezettel és eltérő alátámasztás számmal. **A**

keresztezés közelében a Natura terület keskenyebb a szomszédos területeknél, és a patakpart délnyugati oldalán egy letermelt erdő helyén halad tovább a tervezett nyomvonal. A Natura területet elhagyva egy jó természetességű rét sarkát érintve a továbbiakban legnagyobb részt szántók közt vezet nyugati irányba, Nemescsótól délre kapcsolódik a II. változat szerinti megoldáshoz és az M87- 8641 j. úti csomópontához. A nyomvonalváltozatok Natura2000 területet érintő helyszíneit részletesen a 3.3. fejezetben ismertetjük.

3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

A tervezett útszakasz adatait (hossz, keresztmetszet), kialakítást a 3.1.fejezetben ismertettük.

A kivitelezés várható időpontja 2029, a forgalomba helyezés 2031.

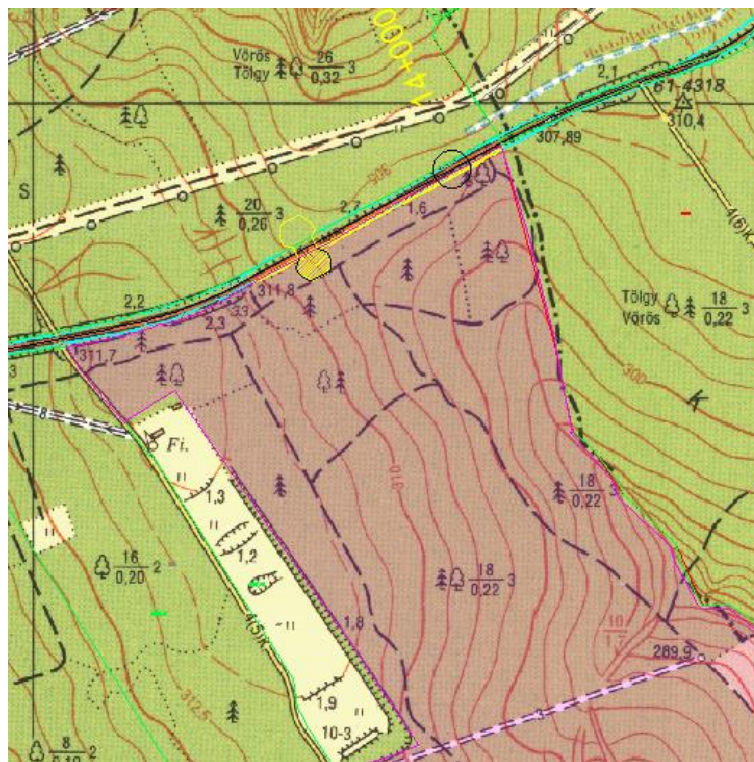
3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása

Az I. változat az Ablánc-patak völgye védett területét a site északi szegélyében érinti, a tervezett főút 13+925-14+560 km sz-ig, 635 m hosszan, mely szakaszon a főutat a meglévő 8627 j. út bővítésével tervezik kialakítani. A főút 2x1 sávós lesz, többlet területigénye így a meglévő út menti keskeny területre korlátozódik.

A vadátjárók közül a 14+218 km szelvényben megvalósuló, a Natura terület igénybevételét is szükségessé teszi. Az építés során a szerkezeten kialakítandó rézsűs földfeltöltés helye felhasználható, illetve az út északi oldalán gyengébb természetességű és nem a hálózat részét képező területen is lehet szükség esetén depóniát létrehozni, így a kivitelezést a Natura terület többlet igénybevétele nélkül is meg lehet valósítani. Ugyanakkor megjegyezzük, hogy az erdős területen az ideiglenes területigénybevételt is minimalizálni szükséges.

A bővítés és a vadátjáró (és rézsűkúpjának) egyesített területigénybevétele a tanulmánytervi adatok alapján kb. **2500 nm-re** becsülhető.

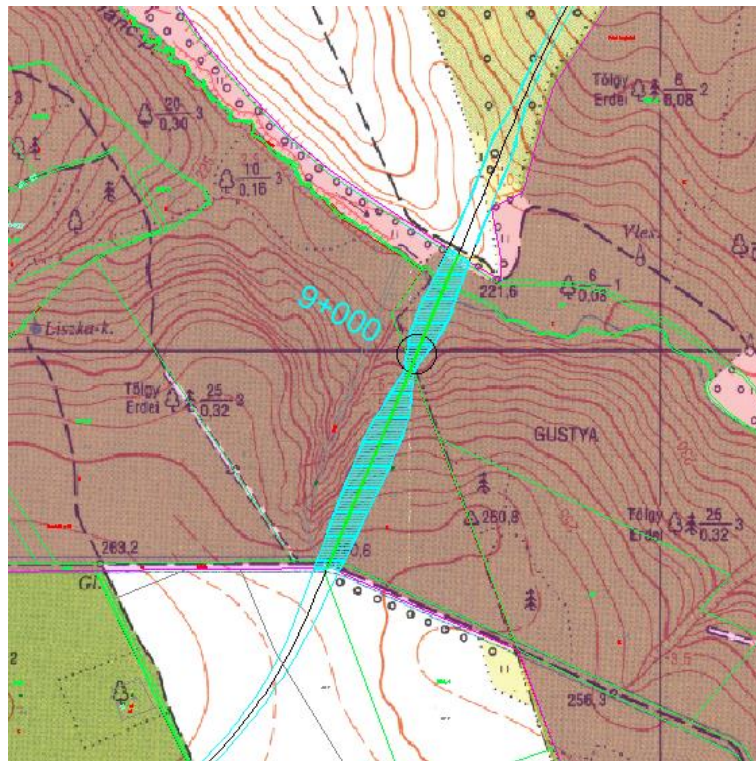
Magassági vonalvezetése a vizsgált területen teljes mértékben a jelenlegi megoldáshoz illeszkedik, terepszinten halad.

3. ábra I. változat az Ablánc-patak völgye N2000 területen (piros)
Területigénybevétel a meglévő út szegélyében (világoskék) + vadátjáró (sárga)

A II. változat a Natura 2000 területet Tömörd és Kőszegpaty határában keresztezi. A 8+860-9+300 km sz. között 440 m hosszban. A keresztezés első részében töltésen halad a pálya, melynek magassága 6-ról 10 m-re nő, a patakpartot elhagyva a meredeken emelkedő terepen bevágás létesül, melynek legnagyobb mélysége 10 m, és ami a Natura terület határáig 7 m-re csökken. A vízfolyás átvezetése a II. változat esetén híd műtárggyal tervezett mely 2 változattal szerepel a tanulmánytervben, egy vasbeton gerendahíddal, vagy egy nyílású előregyártott vasbeton héjelemes híddal. Mindkét esetben a nyílás mérete terepszinten kb. 20 m.

A terület bolygatását a hídepítést is figyelembe véve a rézsűmetszés vonalával vettük figyelembe, mely alapján a tanulmánytervi szinten előrebecsült területigénybevétel **16 020 nm**.

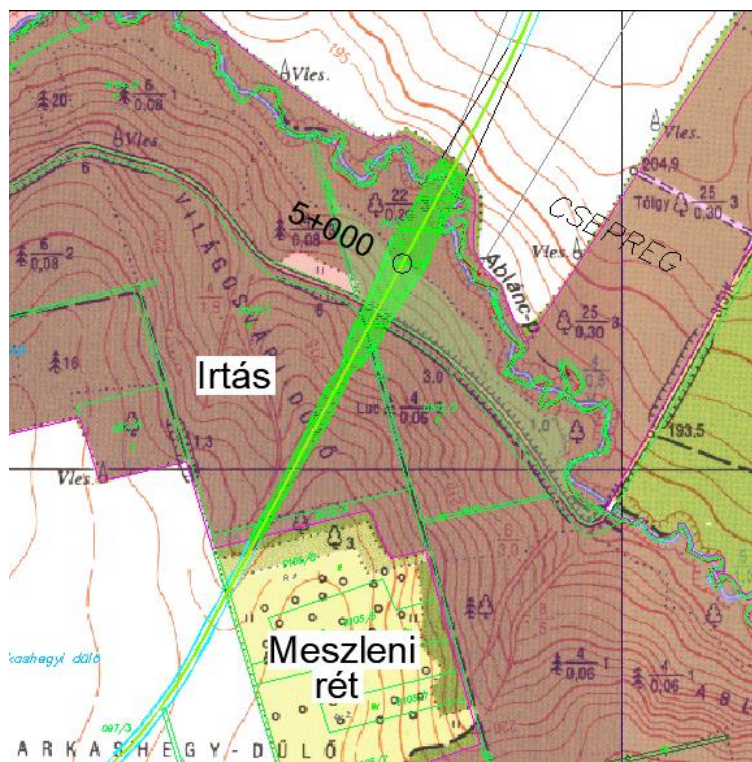
4. ábra II. változat az Ablánc-patak völgye N2000 területen (piros)

Területigénybevétel várható nagysága világoskékkel jelölve

A IV. változat a Natura 2000 site-ot a 4+855-5+410 km szelvények között Acsád és Csepreg közigazgatási területén keresztezi, 555 m hosszban. A Natura terület határán a terep egy meredek oldalban közel 10 m-t esik, és érkezik meg a patak szintjére, majd egy kb. 130 m-es völgyeletet alkot, és ismét emelkedni kezd. A hosszszelvény ennek megfelelően úgy alakul, hogy a völgy 10 m-t meghaladó hosszában (változatoként eltérő, de cca 180 m hosszban) **híd** épül, majd a töltés fokozatosan elfogy az 5+150 km sz-ig, és bevágásba megy át az út, aminek mértéke 4 m-ről csökken, és a Natura terület határára az út már terepközei vonalvezetésű.

A hídváltozatok szerint a területigénybevétel eltérő nagyságú, de a kivitelezéshez szükséges területet is figyelembe véve várhatóan **17 150 nm** terület bolygatására lesz szükség.

5. ábra IV. változat az Ablánc-patak völgye N2000 területen (piros)
Területigénybevétel várható nagysága zölddel jelölve

3.4. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.)

A tervezett útépités időtartama 2 évre becsülhető, de számos ma még nem látható körülménytől függ, különösen a kivitelező organizációs elképzeléseitől, az időjárási viszonyoktól.

Általánosan a kivitelezési időszak hatása a gépjárművek közlekedéséből (szállítás), a szállított anyagok rakodásából, az építési technológiából, a földkitermelésből és a tereprendezésből tevődik össze. Az építést végző gépek és berendezések telephelyeit a nyomvonalhoz minél közelebb (lehetőség szerint a lakott területektől és természeti értékektől távol) kell kijelölni, kerülve a felesleges mozgásokat a környező úthálózaton. A nyomvonalszakaszokra vonatkozó építési ütemezés és a megvalósításukhoz rendelt gépláncok jelen tervfázisban nem állnak rendelkezésre, ezek az Organizációs terv ismeretében véglegesednek, amit közvetlenül a kivitelezés előtt készítenek el (a kiválasztott Kivitelező erőforrásai és organizációs elképzelései alapján). Ekkor válnak ismertté az egyes építési részzszakaszok, várható építési idők és az építés során használt építő és szállító gépek mozgásai.

Valamennyi esetben kiemelten kell kezelni a felvonulási területek kijelölésének és kialakításának kérdését. A védett természeti értékek védelme a kivitelezés során is meghatározó jelentőségű.

A Natura 2000 területen megvalósítandó híd építése esetén is szükséges elkerülni a terület felesleges bolygatását, roncsolását. A jelölt élőhelyek érintettségét minimalizálni kell! Vízfolyáson történő munkavégzés során további fontos előírás a szabad vízáramlás biztosítása az építés idején. A meder bolygatását is minimalizálni szükséges – mind időben, mind térben.

II. Változat A 8+907 km szelvényben létesülő patakhi 2 változatban tervezett, egy előregyártott gerenda híddal, illetve egy vasbeton héjelemes híddal. Mindkét esetben javasolt a csatlakozó töltésszakaszok megépítése, majd azok felhasználásával a nyomvonali beszállítás, ami a terepi adottságok figyelembe vétele mellett az idegen területek igénybevételét, roncsolását jelentősen csökkenti. A csatlakozó szakaszok megépítését követően a későbbiekben kiválasztásra kerülő hídszerkezetnek megfelelően kell az előregyártott elemeket a helyszínre szállítani és beemelni, majd a további szerkezet- és burkolatépítési feladatokat elvégezni.

Az építési terület legértékesebb élőhelyei a jelölő égeres állományok, melyek természetessége 3. Ezek sértetlenségét, és minimális érintettségét biztosítani kell. Állatfajok közül a Natura terület vonatkozásában ki kell emelni elsősorban az értékes erdőkben élő rovarfaunát, kételtűeket, madarakat és denevéreket.

IV. változat 4+872 km szelvényben létesülő patakhíd felszerkezetének hossza a terepi adottságokból adódóan 180 m feletti. Erre a méretre már 3 szerkezet típust ismertet a tanulmányterv egy 5 nyílású gerendahidat, egy 4 nyílású un. öszvér hidat, és egy 12 nyílású vasbeton héjelemes hidat. A hídszerkezetek minden esetben megvalósíthatók az azonos hossz-szelvényű, töltéses megoldás területigényén belül. A II. változathoz hasonlóan itt is javasolt a vonali beszállítás, és a területigénybevétel minimalizálása szükséges.

Ezen hídváltozatok kivitelezése legnagyobbbrészt égeres állományokban történik, ahol ez esetben is értékes rovarállomány és madárállomány él, a völgyaljban kételtűek, a patakban halak kerültek leírásra. A denevérek jelenléte ezen a mintavételi helyen a közeli nagy területű tarvágások miatt nem volt megfigyelhető. A patakparti helyszínen, és így a kivitelezés várható területén hóvirág állomány védelmét is biztosítani kell.

További feladat a vízfolyás szükség szerinti minimális hosszban való rendezése. A védett terület fenntartási tervében deklarált, hogy a meder szabályozatlan állapotát és a terület vízháztartását a lehető legnagyobb mértékben meg kell őrizni! Ez a hídépítéshez csatlakozó szelvényekben is elvárás! A IV. szakasz esetében a Natura 2000 terület hidakkal keresztezett szakaszát követően a nyomvonal közel 300 m hosszban irtásterületen halad.

Az építés további kedvezőtlen hatása a védett területre az emberi jelenlét zavaró hatása és a zajhatás, mely különösen szaporodási időszakban lehet kedvezőtlen a terület élővilágára.

A hatások mérséklésére a 7. pontban teszünk javaslatokat.

3.5. A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése

Az építkezéshez kapcsolódó felvonulási területet a védett területen kívül kell kialakítani, illetve törekedni kell a vonali szállításra, területigénybevételre.

A védett területen a nyomvonal közvetlen területigényén túl további területek roncsolása, építési céllal való felhasználása várhatólag nem szükséges, és kialakítása nem támogatott. A IV. változat hídépítési feladatainak helyigényét a nyomvonal mentén a 3.3. pontban a bolygatott területbe beszámítottuk. Az építés alatt ideiglenesen igénybe veendő területek rehabilitációjáról az építést követően gondoskodni kell.

Az Ablánc-patak völgye számos kisebb vízállásnak, nedves élőhelynek a helyszíne. Ezek védelme a kivitelezés során biztosítandó. A terület szükségtelen tömörödését meg kell akadályozni, az élőhelyek érintettségét e tekintetben is minimalizálni kell.

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

Az Ablánc-patak völgye a Bük és Kőszeg között található alacsony, beerdősült hátság legjelentősebb természeti értéke. A vízfolyás maga csekély hozamú, és viszonylag rendszeres nyári kiszáradása is, azonban a közvetlen közelében található égerligetek és keményfás erdőfoltok (főképp pannon gyertyános-tölgyesek) közepes/jó természetességűek és a környezethez képest jóval magasabb fajdiverzitással bírnak. **Az I (sárga) és II (kék) változat mentén elhelyezkedő erdők állapota és kiterjedése jobb, míg a IV. változat esetében degradáltabb erdőket találunk a Natura 2000 területén, illetve a keresztezés hosszában jelentős erdőkitermelés történt.**

Érintett területek:

6. ábra I. változat a horvátzsidányi út mellett
 Forrás: Google street view

7. ábra I. változat a horvátzsidányi út mellett
 Forrás: Google street view

8. ábra II. változat a keresztezés szelvényének közelében

9. ábra II. változat a keresztezés szelvényének közelében

10. ábra IV. változat
Hódtvékenység az Ablánc-patakon

11. ábra IV. változat irtásterület

Az **Ablánc-patak völgyére** jellemző a fás növénytakasúlasok uralkodása. A területet 90% feletti mértékben erdők borítják, melyek közül leggyakrabban és legnagyobb kiterjedéssel a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (*Cyclamini purpurascens-Carpinetum*) jelennek meg.

A fenti állományokba beékelődve találhatóak mészkérülő gyertyános-tölgyesek (*Luzulo-Carpinetum*) és bükkösök (*Cyclamini purpurascens-Fagetum*) is. A bükkösök korábban nagyobb kiterjedéssel lehettek jelen,

napjainkra azonban az erdőhasználat miatt többségük már gyertyános-tölgyesekké alakult át. Jellemző fajaik a bükk (*Fagus sylvatica*), a pettyegetett tüdőfű (*Pulmonaria officinalis*), a бүкксás (*Carex pilosa*), a szagos müge (*Galium odoratum*). A hagyományos erdőgazdálkodás megszűnő erdők elterjedésének kedvez, a szukcesszióval azonban kiterjedésük fokozatosan csökken.

A cseres-kocsánytalan tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerridis*) kis kiterjedéssel fordulnak elő, de természetes és átalakított állományi is megtalálhatók. A kékperjés cseres-tölgyesek (*Molinio litoralis-Quercetum cerris*) cserjeszintje gyér, lombkoronaszintjében domináns a csertölgy (*Quercus cerris*). A nyugati kékperje (*Molinia caerulea*) az aljnövényzet jellemzője, de helyenként a mocsári sás (*Carex acutiformis*), a hegyi sás (*Carex montana*) és a ligeti perje (*Poa nemoralis*) is jelen van.

Az Ablánc-völgyében a patakot szinte végig, keskenyen podagrafüves égerligetiek (*Aegopodio-Alnetum glutinosae*) kísérik. Az enyves éger (*Alnus glutinosa*) szálfá egyenes törzsei alatt ligeterdei fajok bújnak meg (négylevelű farkasszőlő – *Paris quadrifolia*, európai kapotnyak – *Asarum europaeum*, erdei varázslófű – *Circaea lutetiana* stb.). Velük együtt mocsári és lápi fajok is előfordulnak (mocsári sás – *Carex acutiformis*, széleslevelű pajzsika – *Dryopteris dilatata*, mocsári gólyahír – *Caltha palustris*, óriás zsúrló – *Equisetum telmateia*). Míg észak-nyugati irányba haladva a jobb természetességi állapotú erdőket találjuk, dél-kelet fele a jellegtelen származék-erdők és az ültetvények aránya egyre nő. Leggyakrabban a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), erdei fenyő (*Pinus sylvestris*), luc (*Picea abies*), és nyárfa (*Populus* sp.) telepítések válnak jellemzővé.

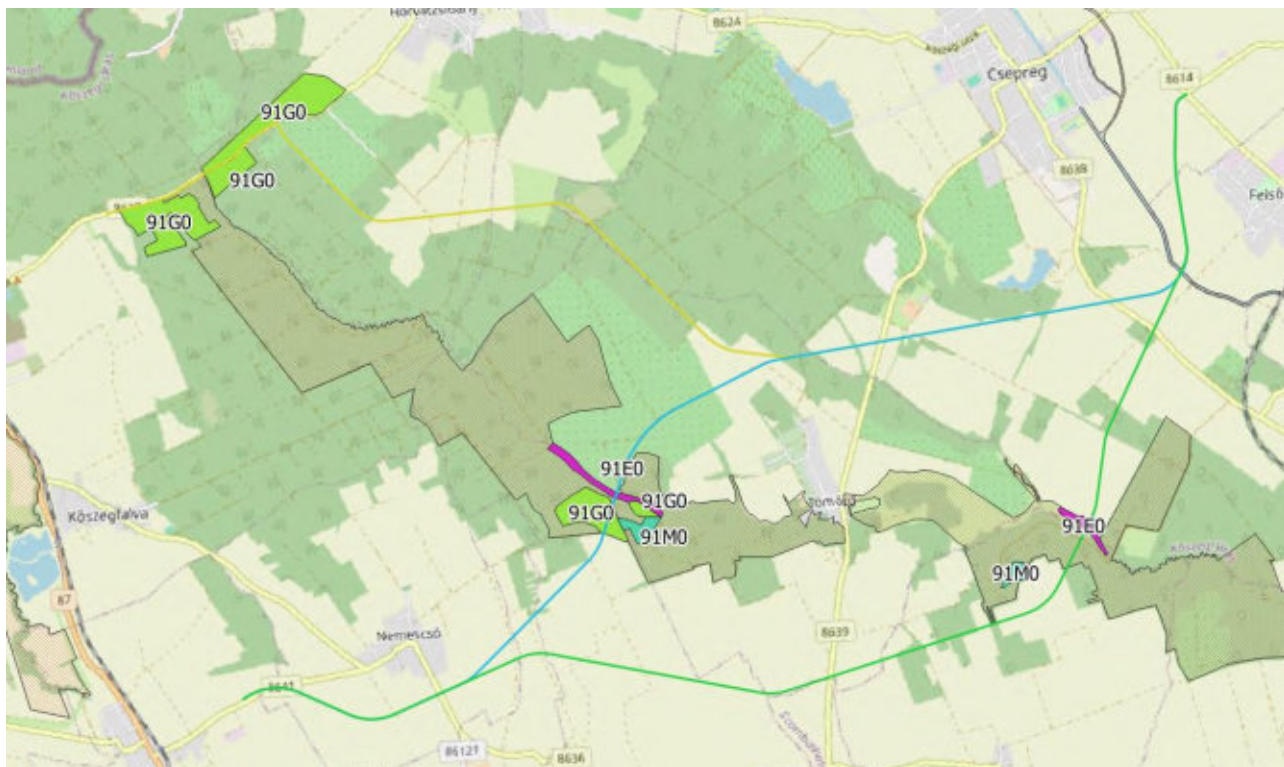
Az Ablánc-völgyben fátlan élőhelyek inkább csak a középső és az alsó szakaszon fordulnak elő. A legmélyebb, legnedvesebb területeken nádasok (*Phragmitetum australis*), mocsári sásosok (*Caricetum acutiformis*) jelennek meg. A társulás alkotó fajaikon túl (közönséges nád – *Phragmites australis*, széleslevelű gyékény – *Typha latifolia*, mocsári sás – *Carex acutiformis*), csak kevés fajnak adnak otthont (réti fűzény – *Lythrum salicaria*, parti sás – *Carex riparia*). A patak menti magaskórósok (*Angelico-Cirsietum oleracei*) fajai több helyen is megjelenő társulást alkotnak. Az erdei angyalgöyökér (*Angelica sylvestris*) és az halovány aszat (*Cirsium oleraceum*) mellett további magassásos fajok is megjelennek. Érdekeség a szépséges örmény ziliz (*Althaea armeniaca*) előfordulása.

Az üde rétek uralkodó fajai a réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*), a réti csenkesz (*Festuca pratensis*), a gyepek sédbúza (*Deschampsia caespitosa*). Jobb természetességű állományokban legalább megjelenik, vagy esetleg jellemző is válik az őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*) és az ördögharaptafű (*Succisa pratensis*) előfordulása. A közepes vízellátottságú, vagy száraz gyepek maradványai a völgyoldalakban vannak, jelenleg legtöbbjükre az intenzív cserjésedés a jellemző. Kiterjedésük a mocsárrétekhez hasonlóan egyre csökken. A mezofil rétek közül a franciaperjerét (*Pastinaco-Arrhenatheretum*) megjelenése, illetve a kissé rontott verescsenkeszréttel (*Anthyllido-Festucetum rubrae*) való mozaikolása a jellemző, míg a dombtetőkön lévő száraz gyepeken a barázdás csenkesz (*Festuca rupicola*) az állományalkotó. Ezek a gyepek több védett faj számára szolgálnak élőhelyül, mint a fekete kökörtin (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*), agár sisakoskosbor (*Anacamptys morio*), buglyos szegfű (*Dianthus superbus*), szártalan bábakalács (*Carlina acaulis*).

A természeti állapot átfogó ismertetését a patak érintett szelvényei környezetében a KHT tartalmazza, jelen hatásbecslés elsősorban a jelölő élőhelyek és fajok érintettségét vizsgálja.

A HUON20003 (sraffozás) elhelyezkedése és a megtalált Natura 2000 élőhelytípusok:

12. ábra A HUON20003 (sraffozás) elhelyezkedése és a megtalált Natura 2000 élőhelytípusok

A vízfolyás egyik fő jellemvonása a többé-kevésbé természetesnek mondható **mederrajzolat**, számos kanyarulatával jellegzetes meanderező arculatot nyújt. Szűk árterületén számos ponton alakulnak ki **vízállások**, melyek alkalmasint a főmeder kiszáradása után is megtartják a vizet, és jelentős szerepet töltenek be például kételtűek szaporodásában.

A patakot kísérő erdőkben meglehetősen sok az **idős, korhadt fa**, ami annak ellenére is jelentős mértékben hozzájárul a flóra és fauna gazdagságához, hogy egyébiránt az akáccal, zöld juharral való fertőzöttség meglehetősen magas.

Az Ablánc-patak mentén korábbi felvételezések már rendszeresen történtek, és meglehetősen sok védett növény- és állatfaj került elő, közöttük Natura 2000 jelölőfajok is.

3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A fejlesztés célja Bük és a tervezett M87 összekötése, a közlekedési hálózat fejlesztése. Bük munkaerő-piaci vonzáskörzete kb. 30 km-es sugarú körben kiterjed a szomszédos járástok területére is. Bük Vas megye egyik kedvező földrajzi helyzeti adottsággal rendelkező települése. Ausztria közelsége, az átmenő nemzetközi útvonalak, valamint a tervezett észak-déli közlekedési és gazdasági tengely miatt a város és a térség logisztikai szerepköre a település reményei szerint erőteljesen növekedni fog az elkövetkezendő években. A logisztikai szerepkör erősítése szorosan összekapcsolódik a gazdasági központok, ipari parkok innovatív, inkubációs, termelékenységnövelő komplex szolgáltatásainak növelésével. A tervezett gyorsforgalmi út hatásainak multiplikálását szolgálja a jelen kiegészítő úthálózatfejlesztési elem.

4. A TERV VAGY BERUHÁZÁS KEDVEZŐTLEN HATÁSAI

4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a terv vagy beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében

A kivitelezés sávjában megszűnnek a jelenlegi élőhelyek és mesterséges felszín jön létre. A kivitelezés során a kisajátítási terület szélességében fakivágás válik szükségessé.

A tervezett út 2x1 forgalmi sávval épül, a II. és a IV változat esetén kerítés nem létesül mellette. Ennek megfelelően a terep közelben vezetett út jelentős elválasztó hatást nem fog jelenteni. A magas töltésen, vagy nagyobb bevágásban vezetett szakaszok lokálisan jelenthetnek akadályt a 2 oldal közti kapcsolat szempontjából.

Az I változat kivitelezése kerítés építését is szükségessé teszi, ez esetben az elválasztó hatást vadátjáró létesítésével mérsékeljük.

A II. és IV. változat esetén a patakon tervezett hidak nyílásmérete biztosítja a magas töltéses szakaszokon az ökológiai kapcsolatok folytonosságát is.

Az I. változat esetén a legkisebb a Natura 2000 terület szélén az építési tevékenység volumene, mivel itt a meglévő összekötő út bővítése tervezett és egy vadátjáró építése szükséges. Ezen a helyszínen a védett területen kis szakaszon található csupán jelölő élőhely, de a Natura 2000 terület határain kívül lévő, a Horvátzsidány-Kőszeg összekötő út mellett megtalálható erdőtömbök között több mészkőrűlő gyertyános tölgyes élőhely van, melyek jelölő élőhelyek (K7b, 91GO term:3). Az erdős területen és kiemelten a jó természetességű területeken ideiglenes igénybevétel tilos, a kivitelezéshez elsődlegesen a véglegesen kivonandó területeket kell igénybe venni. A bővítés és a vadátjáró (és rézsűkúpjának) egyesített területigénybevétele a tanulmánytervi adatok alapján kb. 2500 nm-re becsülhető. Annak ellenére, hogy az I. változat a Natura 2000 terület határán halad, és meglévő út bővítését jelenti, a felmérés és az Őrségi Nemzeti Park előzetes véleménye sem támogatja az I. változatot. Az NP képviselője a tervezés során tartott egyeztetés során úgy nyilatkozott, hogy a változat ugyan nem érint Natura 2000 területet, de mintegy 3,5 km hosszon vázna ketté természetesnek tekinthető területeket. Ez kétszer annyi, mint bármelyik másik változat, ezért a nyomvonalváltozatok közül ez a legkedvezőtlenebb. A tervezett út megosztaná Vas vármegye egyik legnagyobb erdőterületét. Az élőlényeknek azon át kellene közlekedniük és ebből számos probléma adódna, nem csak természetvédelmi jellegűek.

A II. változat 440 m – 16 020 nm területnagyságban érint Natura területet előzetes adataink alapján. J5 x RD és K7b állományokat Term: 3, 2. A területen a vonali építést kell a lehető legnagyobb mértékben megvalósítani, a hídszerkezet építése során biztosítani kell a víz szabad áramlását és a patak parti nedves élőhelyek állapotának megőrzését, a szennyezés és a tömörödés elkerülését.

A IV. változat 555 m - 17 150 nm nagyságban érint Natura területet. Jelölő élőhelye egy keskeny égerliget J5-91EO Term 2, a terület jelentős részén irtástérlet található.

Az ÖNPI véleménye szerint a II. és a IV. változatok ugyan az Ablánc-patak völgyében Natura 2000 területeken is áthaladnak, mégis e verziók ökológiai szempontból a jelenlegi ismeretek alapján kevésbé tűnnek problémásnak. A II. nyomvonalváltozat élőhely érintettsége mintegy 1,5 km; a fragmentáció nem jelentős, ugyanakkor kis mértékben jelölő élőhelyeket érint.

A IV. változat esetén a Nemzeti Park előzetes észrevételei és az élővilágvédelmi felmérés (valamint a régészeti lelőhely elhelyezkedése alapján) alakították ki a jelenleg vizsgált nyomvonalat, az öreg erdő és jelölő élőhely érintettség figyelembevételével. Az Ablánc-patak völgyénél itt hóvirággal borított területek találhatóak, az út patakon való átvezetését lehetőség szerint ezek kíméletével kell megoldani. Amennyiben ez a nyomvonal kerül továbbtervezésre, úgy a kivitelezést megelőzően ismételt felméréssel kell a hóvirágos területek érintettségét ellenőrizni, és kíméletükről szükség szerint intézkedni.

4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel

ÉLŐHELYEK

I.nyomvonalváltozat: A 91GO élőhelytípus érintett a horvátzsidányi út menti cca. 2 km hosszú szakaszon. Fontos tudni, hogy ezen a szakaszon az új nyomvonal már meglévő műúton haladna, ami kis méretű szélesítéssel járna együtt. Ennek megfelelően itt az utat kísérő erdő szegélyzónájából lenne szükséges egy megfelelő méretű sávot

kivágni. A gyertyános-tölgyesek(91GO) érintése részben a Natura területek határán kívül történik.

II. nyomvonalváltozat: Az Ablánc-patak keresztezésénél a folyásirányra merőleges nyomvonalvezetés alakul ki. Ennek következtében fakivágást kell végezni a völgy meglehetősen széles tartományában, ami a 91E0 (cca. 50m) és 91G0 (cca. 320 m) élőhelytípusokat érinti. A rendelkezésre álló adatok szerint a 91M0 típust a II. változat közvetlenül nem érinti.

IV. nyomvonalváltozat: Ezen változat esetében csak a patak szűkebb sávjában lenne érintett egy gyengébb minőségű 91E0 (cca. 110 m) típus.

	Igénybevett jelölő élőhely a site-on	Igénybevett terület nagyság (nm)	Jelölő élőhely borítása a site-on (ha)	jelölő élőhely igénybevétele aránya (%)
I. változat	91GO	-	479,36	-
II. változat	91EO	35*50=1750	84,58	0,2
	91GO	45*320=1 4400	479,36	0,3
IV: változat	91EO	50*110=5500	84,58	0,6

A számítások alapján megállapítható, hogy a jelölő élőhelyek érintettsége valamennyi változat esetén az Ablánc-patak völgyében jelen lévő állománynagyság 1%-a alatt marad.

Fajok

A folyóvízben élő **tompa folyamkagyló** és **erdei szitakötő** (lárva) fajokra nézve a beruházás nem lesz hatással, mivel a patak medergeometriájának számottevő változása -különösen a teljes élőhelynagyságához viszonyított arányát tekintve - nem lesz.

A **nagy szarvasbogár** és a **nagy hőscincér** lárvája idős tölgyfákban él. Mindhárom nyomvonalváltozat esetében számolni kell fák kivágásával, és ennek következtében a lárvák fejlődéséhez szükséges élettér csökkenésével. Jelenlétük bizonyított az Ablánc-patak völgyében, elsősorban az I. változatot kísérő gyertyános-tölgyesekben.

A **nyugati piszdedenevér** és a **nagyfülű denevér** úgyszintén erdős területekhez kötődik és mindkettő előfordulása bizonyítottá vált az Ablánc-patak völgyében. Nem csak a telelő- és pihenőhelyként használt fák miatt fontos a völgy, mint fizikai környezet, hanem feltehetően elsődleges vadászóhelye is a fenti fajoknak. Az építkezés során bizonyosan csökkenne élettérük és az erdőben futó híd/útszakasz megszakítaná vadászterületük folytonosságát.

A **dunai tarajosgöte** előfordulása az Ablánc-patak völgyében korábbi vizsgálatokból már ismert. Típusosan jó telelőhelyet biztosít az üde nyirkos erdőaljazat a faj számára. Az út és hídépítés mindazonáltal csak csekély mértékű élettér veszteséget fog okozni.

A **vöröshasú unka** jelenlétét úgyszintén bizonyították jelenlegi és korábbi felmérések. E békafaj esetében nem csak telelőhelyként funkcionál az erdő, de az Ablánc-patakot kísérő kisebb-nagyobb vízállások szaporodóhelyként is fontosak. A hidak megépítése mindazonáltal csak csekély mértékű élettér veszteséget fog okozni.

A **skarlátbogár** előfordulását nem sikerült bizonyítani, de az élőhely alkalmas számára, így jelenlétével számolni kell.

A **többi faj (réti csík, nagy tűzlepke, vérfű hangyaboglárka)** számára az érintett szakaszokon nincs megfelelő élőhely, előfordulásuk kizárható.

A Natura 2000 jelölő élőhelyekre és fajokra gyakorolt hatásokat összegezve elmondható, hogy a jelölő élőhelyekre gyakorolt hatás területileg csekély (1% alatti), fajok tekintetében számottevő hatás a rovarok és a denevérek tekintetében várható. A jelölő fajokra gyakorolt közvetett hatások a közvetleneknél várhatóan kisebbek lesznek, mivel a beavatkozás egy kiterjedt élőhelyen történik, ahol a beavatkozás után is marad élettér a fajok számára.

Annak érdekében, hogy a tervezett beruházás a vizsgált Natura területre, a jelölő élőhelyekre és fajokra a legkisebb hatást gyakorolja, elengedhetetlen az építést követő tudatos rekultiváció. A helytelen vagy elmaradt felületkezelés, rekultiváció következtében ugyanis megjelenhetnek az inváziós növényfajok, ami a terület degradációjához vezet.

A patakmederben tervezett beavatkozásokat minimalizálni kell, a mederrajzolat megőrzendő, a burkolást minimalizálni kell. A viszonylag rövid keresztezési hossz, és híd nyílás méretek a mederben történő jelentős beavatkozásokat nem is feltétlenül indokolják.

Az élőhely változásához kapcsolódóan a hídszerkezettel kapcsolatban nem áll rendelkezésre olyan tanulmány, amit azt taglalná, hogy a madarak vagy denevérek eredeti viselkedésmintázatára, elterjedésére milyen hatással van maga a hídszerkezet. Történtek már megfigyelésekre arra vonatkozóan (átadás utáni monitorozás során), hogy egyes hidaknál pl. galambok, baglyok, fecskék fészkelőhelyként birtokba vették a hídszerkezetet. Valószínűsíthetőleg maga a híd, mint műtárgy nem fog értelmezhető változást előidézni populációs szinten sem madaraknál, sem denevéreknél. Mindkét csoport esetében gyors és hatékony alkalmazkodás, adott esetben birtokba vétel fog lezajlani. A hídra világítást nem javasolunk tervezni.

Az Ablánc-patak völgye kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Fenntartási tervét 2019-ben készítették el. A terv célkitűzéséként megfogalmazza:

- A tervezési terület legveszélyeztetettebb élőhelytípusai az egykor jóval nagyobb kiterjedésben jelen levő gyepes élőhelyek, hiszen művelés hiányában gyomosodnak, majd helyüket fás vegetáció veszi át. Tervünkkel ilyen nem érintünk.
- A fás vegetáció vonatkozásában elsődleges cél a 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), valamint a 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeae*-val és *Carpinus betulus*-szal kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő élőhelytípusok állapotának megőrzése és javítása.
- Hosszabb távon fontos célkitűzés továbbá a fenti jelölő élőhelytípusok termőhelyét elfoglaló, sok esetben azokat veszélyeztető akác, fenyves, vöröstölgyes és más idegenhonos faállományok honos fafajokból álló, kedvező természetvédelmi állapotú erdőkké való átalakítása.

Vízgazdálkodási javaslatok közt megfogalmazza, hogy az Ablánc-patak szinte teljes egészében szabályozatlan mederben kanyarog, e mederállapot a jövőben is fenntartandó.

Kezelési javaslatok közt a jelen tervben is relevanciával rendelkező javaslat a fenti vízgazdálkodási előíráson túl, hogy

- a védelemre érdemes erdőkben változatos korszerkezet alakítandó ki
- álló és fekvő, vastag holt faanyag jelenléte
- felújítás csak őshonos fajokkal történjen, a természetközeli társulásra jellemző elegyfajok a 30% összesített elegyarány eléréséig kímélendők, hiányuk esetén a fiatalosokba, lékekbe mesterségesen telepítendőek – ez az építést követő rekonstrukció során is előírás,
- minden eszközzel védekezni kell a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) inváziója ellen. A fertőzött állományrészekben szakszerű vegyszeres kezeléssel kell az agresszíven terjedő idegenhonos fafajt visszaszorítani,
- nedves területeket érintő beavatkozásokat kemény (fagyott vagy száraz) talajon kell végezni a vegetációs időben történő fakitermelésre vonatkozó időkorlátok között.

4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke

Az alábbi rövid összegzés populáció-szinten értelmezendő.

ÉLŐHELYEK

kód	megnevezés	hatás I változat	hatás II változat	hatás IV változat
91E0	puhafás ligeterdők	nincs	számottevő	moderált
91G0	pannon gyertyános-tölgyesek	számottevő a site határán kívül	moderált	nincs
91M1	pannon tölgyesek	nincs	nincs	nincs

FAJOK

tudományos név	magyar név	hatás I változat	hatás II változat	hatás IV változat
<i>Barbastella barbastellus</i>	nyugati pizsedenevér	közepes	számottevő	számottevő
<i>Bombina bombina</i>	vöröshasú unka	nincs	csekély	csekély
<i>Cerambyx cerdo</i>	nagy hőscincér	számottevő	moderált	moderált
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	skarlátbogár	kérdéses	kérdéses	kérdéses
<i>Lucanus cervus</i>	nagy szarvasbogár	számottevő	moderált	moderált
<i>Lycaena dispar</i>	nagy tűzlepke	nincs	nincs	nincs
<i>Maculinea teleius</i>	vérű hangyaboglárka	nincs	nincs	nincs
<i>Misgurnus fossilis</i>	réti csík	nincs	nincs	nincs
<i>Myotis bechsteinii</i>	nagyfülű denevér	közepes	számottevő	számottevő
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	erdei szitakötő	csekély	csekély	csekély
<i>Triturus dobrogicus</i>	dunai tarajosgőte	csekély	csekély	csekély
<i>Unio crassus</i>	tompa folyamkagyló	csekély	csekély	csekély

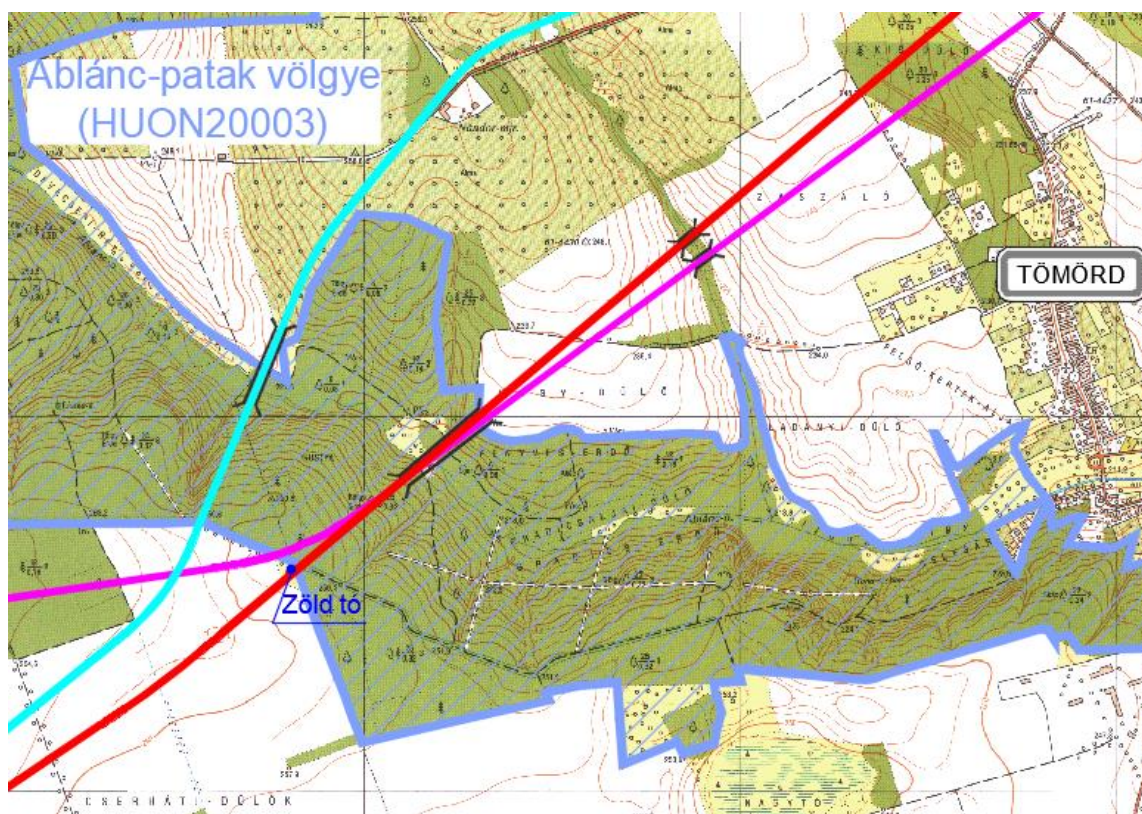
5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)

A hatásbecslés 3 nyomvonalváltozat összehasonlítását tartalmazza, melyek a Natura területek érintettsége szempontjából is alternatívának tekinthetők.

A műszaki megoldások kialakítása során, a megelőző tervfázisokban a területigénybevétel minimalizálása, a vonalvezetés olyan megválasztása, mely a térség érzékeny/értékes területeinek kíméletét célozza a tervező célja volt. Ennek eredménye az I. változaton a meglévő út felhasználása, ezáltal az idegen terület igénybevételének minimalizálása, a II. változat esetén a környékbeli kis víztestek, erdei tavak elkerülése, és a IV. változat olyan kialakítása mely a közelmúltban letermelt erdőn halad át és a Natura terület határán kívül eső, de jó természetességű kaszálórét igénybevételét csökkenti.

Korábbi vizsgálatokban az Ablánc-patak keresztezése tekintetében a jelenlegi II. változattól kissé délebbre vezető változatok is szerepeltek, de ezek elvetésre kerültek, mivel -a vizsgálati szint szerinti megítélés alapján- a II. változattól való eltérés minden pontján kedvezőtlenebb megoldásnak tűntek. Tömörd települést közelebb kerültek el, az Ablánc-patak völgyét hosszabban, természetsszerű erdő keresztezésével, a domborzati viszonyok alapján a cián változathoz képest jelentősebb műtárgyépítéssel járó módon metszették volna. A piros változat a Natura 2000 területet elhagyva kisméretű, természetes tavon (Zöld-tó) haladt át, a magenta elkerülte azt.

13. ábra Korábbi változatok Tömörd térségében

5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása

A hatásbecslés bemutatja az Ablánc-patak völgye Natura 2000 területre becsült távlati hatásokat elemezve azokat az egyes változatok esetén. A 4.1. fejezetben a várható természeti állapot bemutatása mellett a NPI előzetes véleményét is ismertettük a változatokkal kapcsolatban.

A teljes beruházás környezeti hatásainak feltárására KHT készül, ami a jelen védett terület határain kívüli természeti állapotot is értékeli, továbbá az útszakasz által igénybe veendő Répce-mente területének hatásbecslését is tartalmazza. A nyomvonalváltozatok közti választást valamennyi, a fenti dokumentumokban

bemutatott szempont és eredmény figyelembe vétele mellett lehet megtenni, különösen is azért, mert a jelen vizsgálat kizáró okot egyik változat esetén sem tárt fel.

6. A MEGVALÓSÍTÁS INDOKAI

6.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról ...1. sz. melléklete a fejlesztést tartalmazza.

2. Országos közúti közlekedési projektek

Főutak

1.2.157. * Bük és az M87 gyorsforgalmi út közötti úthálózat fejlesztése.

6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá (a kívánt rész megjelölendő)

- ☐ társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)
- ☐ emberi egészség vagy élet védelme
- ☐ a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
- ☐ a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
- ☐ a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

7. A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE

A halak védelme kapcsán javasolható építési megoldás, hogy a hidaknál – ahol műszakilag lehetséges -, a **kőszórásos** medererősítést kavicsszórásra váltsák le.

A vízfolyás hídműtárgyhoz kapcsolódó rendezése a szükség szerinti minimális hosszban valósuljon meg! A védett terület fenntartási tervében deklarált, hogy a meder szabályozatlan állapotát és a terület vízháztartását a lehető legnagyobb mértékben meg kell őrizni! Ez a hídépítéshez csatlakozó szelvényekben is elvárás.

Fakitermelés esetén messzemenően figyelembe kell venni a denevérek és az itt élő madarak aktivitását. Ez utóbbi csoport ugyan nem szerepel a Natura 2000 listán, azonban a KHT felmérések során bebizonyosodott, hogy jelentős méretű fészkelő állománnyal kell számolni. A fentiek ismeretében, figyelembe véve a két állatcsoport éves aktivitását, a fakitermelést az őszi időszakra kell korlátozni (szept 1. - nov 30.), de még ekkor is **előzetes felmérést** kell végezni a munkaterületen az esetlegesen előforduló denevérekolóniák feltárása végett.

A **munkálatok megkezdése előtt** úgyszintén fel kell tártatni, hogy időközben nem alakult-e ki **hódvár** az Ablánc-patak érintett szakaszán. Amennyiben pozitív eredmény születik, a helyben illetékes ÖNPI-vel kell konzultálni a szóba jöhető védelmi intézkedésekről.

A munkálatokat a lehető **legkeskenyebb** sávra kell korlátozni és le kell zárni a Natura 2000 többi részétől. A patakparti nedves területek tömörödését, szennyezését meg kell akadályozni.

Az építés befejezése után a bolygatott területen **rehabilitációs munkát** kell végezni és őshonos, helyben élő fafajok ültetését kell elvégezni úgyszintén az ÖNPI szakmai felügyelete mellett. Ugyanide tartozik, hogy amennyiben a patak medrét károsodás éri (belehulló törmelék, munkagéppel deformált meder), az eredeti állapotot helyre kell állítani.

Számolni kell azzal, hogy az Ablánc-patak völgyében a megépülő út+híd vonalára merőlegesen jelentős lesz a keresztirányú állatmozgás. Ez főképp a hidak és a repülő állatok (denevérek, madarak) viszonylatában lehet kritikus. A gázolások minimalizálása érdekében a leendő hídon **mérsékelni kell a forgalom sebességét**.

Az üzembe helyezés után a patakban élő halfauna, a denevérek, madarak és a hód tekintetében 3-éves biológiai **monitorozást** kell végezni.

A monitoring tevékenység részletezése:

- Halak: Az Ablánc-patakban bizonyítottá vált a jelölő faj, kövicsík (*Barbatula barbatula*) jelenléte. Mivel a faj jelenléte a jó ökológiai állapot jelzője, így monitorozását írjuk elő az Ablánc-patak és a vasútvonal keresztezésétől fölfelé 5 helyszínen a II. és a IV. változat megvalósulása esetén. Ez a víztest általános ökológiai monitorozását teszi lehetővé a beavatkozást követően.
- Denevér: A terület 2 jelölő fajának, a nyugati piszedenevérenek (*Barbastella barbastellus*) és a nagyfülű denevérenek (*Myotis bechsteinii*) az aktivitását kell vizsgálni a megvalósulásra kiválasztott nyomvonalon, a II. és IV. változat esetén a hidak környezetében egy 100 m sugarú körben évente egyszer. A vizsgálat során a területen jelenlévő további denevér fajok jelenlétét is rögzíteni kell.
  - I. változat 14+950 km sz. 100 m sugarú körzete,
  - II. változat 8+900 km sz. 100 m sugarú körzete,
  - IV. változat 4+870 km sz. 100 m sugarú körzete.
- Madarak: A denevérekkel azonos helyszíneken szintén 100 m sugarú körben kell a fészkelő madarakat vizsgálni, egyedszám és faj meghatározással.
- Hód: A hód jelenlétének vizsgálata a vízfolyás hosszának évi egyszeri bejárásával lehetséges, melynek során a rágásnyomok, ürülék, gát és esetlegesen a vár helyének rögzítésével lehet az esetleges kolonizációt nyomon követni.

A beruházás kapcsán általánosságban - nem a Natura 2000 élőhelyekkel, vagy fajokkal - megfogalmazott környezetvédelmi intézkedéseket a Környezeti hatástanulmányban ismertetjük.

8. KIEGYENLÍTŐ (KOMPENZÁCIÓS) INTÉZKEDÉSEK

A tervező, illetve a beruházó által javasolt, felajánlott, a kedvezőtlen hatással legalább azonos nagyságú kiegyenlítő intézkedések, a terület kijelölésének alapjául szolgáló, valamennyi érintett faj vagy élőhelytípus természetvédelmi helyzetére irányuló kedvezőtlen hatások vonatkozásában (például élőhelyrekonstrukció vagy -létesítés, az állománynagyságot már korábban is kedvezőtlenül befolyásoló tényező megszüntetése, az állománynagyságot pozitívan befolyásoló intézkedések bevezetése)

Kiegyenlítő intézkedésekre nincs szükség.